

VASSBAKK & STOL AS

Postboks 63

4291 KOPERVIK

Dato: 20.09.2022

Saksnr.: 2022/49950

Dok.nr.: 4

Saksbehandler:

Elin Taranger

**Karmøy kommune - gnr 57 bnr 116 - Torget 1 - Skudeneshavn -
Avslag på søknad om riving av laftekonstruksjon**

Viser til søknad mottatt 22.08.2022 om dispensasjon fra fredning av Skudeneshavn kulturmiljø, K16, Torget 1, gnr.57/bnr.116, Karmøy kommune, Rogaland.

Det er søkt om å rive tømmerkassen i hovedetasjen på huset.

Rogaland fylkeskommune var på befaring på Torget 1 den 30.05.2022, hvor det ble sett nærmere på laftekonstruksjonen i den eldste delen av huset. Kommuneantikvaren i Karmøy var med på befaringsen og har kommet med en egen uttalelse til søknaden. (Vedlegg?).

Det har tidligere vært flere befaringer på eiendommen av både Riksantikvaren og Rogaland fylkeskommune og det er tidligere gitt flere dispensasjoner i forbindelse med renovering av huset og eiendommen.

Vedtak

Rogaland fylkeskommune avslår søknaden om dispensasjon fra fredningen.

Begrunnelse for vedtaket

Etter kulturminneloven § 20, kan departementet *i særlig tilfelle* gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører *vesentlige inngrep* i det fredete kulturminnet. Fylkeskommunen/Sametinget er rette myndighet til å vurdere om dispensasjon skal gis jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (4) og 4.

Formålet med fredningen av Skudeneshavn kulturmiljø er å bevare Skudeneshavn som en kilde til kunnskap og opplevelse for dagens og fremtidens generasjoner, og som ressurs for samfunnsutvikling. Skudeneshavn skal sikres som en unik og godt bevart kystby, som viser hvordan et sted har utviklet seg fra strandsted basert på sildefiske, til ladested med variert næringsvirksomhet og bymessige funksjoner i perioden 1800–1940.

Formålet er videre å bevare Skudeneshavn som et godt eksempel på byutviklingshistorie, med hovedvekt på de byggverk og strukturer som forteller om utviklingen av de bymessige funksjonene knyttet til offentlige tjenester, forretningsvirksomhet, frivillig organisasjonsliv og industrialiseringen av samfunnet.

Fredningen av kulturmiljøet skal sikre helheten, sammenhengen, hovedstrukturen og tidsdybden i området. Fredningen skal også sikre de kulturhistoriske og arkitektoniske verdiene i byggverkens eksteriør, og strukturer som gateløp, havnebasseng, kaier, brygger, allmenninger, park, hager og annen grønnstruktur. De historiske, funksjonelle og visuelle sammenhengene skal særlig ivaretas. Bygningseksteriør og strukturer fra tiden etter 1940 skal sikres i den grad det er nødvendig av hensyn til kulturmiljøet. Fredningen skal ikke være til hinder for at Skudeneshavn opprettholdes og videreføres som en levende by med boliger, handel og annen næringsvirksomhet.

I kommuneantikvarens uttalelse beskrives huset på denne måten:
Bolighuset på Torget 1 er i følge «Hus og innbyggere i Gamle Skudeneshavn» oppført i 1853. Huset var da kortere. Allerede ved takst i 1859 var det påbygget med 6 meter mot nord. Det fikk da den størrelsen det har i dag. Det opprinnelige huset var tømret, mens den påbyggede delen var i bindingsverk. Påbygget ble opprinnelig benyttet til lager. Senere ble dette tatt i bruk til beboelse. Huset har inneholdt garveri, skomakerverksted, bakeri, veveri, skole og apotek. Huset er hevet, antakelig på 1950-tallet, og har i dag en høy grunnmur i bordforskalt betong. Huset og husets historie er en viktig brikke i historiske Gamle Skudeneshavn. Huset har en sjelden størrelse og har gjennomgått mange endringer opp gjennom årene. Det fremstår i dag som «modernisert» utvendig, men med material og bygningsdetaljer som forsøker å kopiere det opprinnelige. (Klippet ut fra tidligere uttale i saken).

I denne saken er det lagt vekt på at tømmerkassen som nå ønskes revet er konstruksjonen til det opprinnelige huset som ble oppført i 1853. Tømmerkassen har spor fra hele husets historie. Den viser blant annet tidligere vindusåpninger og døråpninger, det viser at huset en gang har fått økt takhøyden innvendig. Selv om tømmerkassen ikke er synlig i kulturmiljøet er den svært viktig som kildemateriale, en brikke i Gamle Skudeneshavns historie. Det er tydelig når man går inn i huset i dag og kan lese husets historie ved å analysere konstruksjonen. Dersom tømmerkassen rives vil vi frata fremtidige generasjoner denne muligheten.

Eier har allerede fått dispensasjon til å rive store deler av bygningen, blant annet til å rive original takkonstruksjon og erstatte denne med moderne sperretak, rive reisverkskonstruksjon i nordre halvdel av huset og erstatte denne med moderne konstruksjon, og å heve bygningen ved å bygge på kjellermuren. I forbindelse med de tidligere tiltak som det er gitt dispensasjon til har det vært en forutsetning at laftekonstruksjonen i den eldste delen av huset skulle bevares.

Kommuneantikvaren skriver i sin uttalelse:

Det er en vesentlig forskjell på å rive deler av en bygning, og å rive hele huset. Ingen av delene tillates i utgangspunktet i Gamle Skudeneshavn. Gamle Skudeneshavn har lang kultur for bevaring av bebyggelse, både av konstruksjon og utvendige bygningsdeler. De opprinnelige bygningene er svært viktige jf. § 4 i reguleringsplanen for Gamle Skudeneshavn «Riving av bygninger helt eller delvis er ikke tillat.» Vi mener prinsippet om at man ikke river bygninger i Gamle Skudeneshavn står sterkt og fraråder at det gis tillatelse til å rive hele huset.

Rogaland fylkeskommunen er enig i kommuneantikvarens synspunkt, og vurderer videre at riving av laftekassen vil medføre et tap av kulturhistoriske verdier i kulturmiljøet. Riving av originale bygningsdeler vil motvirke formålet med fredningen

selv om tiltaket vil være lite synlig fra utsiden, og i seg selv ikke ansees som et vesentlig inngrep i kulturmiljøet.

Alternativet til riving er å restaurere laftekassen og skifte ut råtne og ødelagte deler. Tiltakshaver mener at tømmeret i utgangspunktet er underdimensjonert og alvorlig angrepet av mott og råte at det ikke egner seg til bæring, videre mener tiltakshaver at det er lappet og gjort dårlige reparasjoner i forbindelse med lukking av gamle dør og vindusåpninger og at vegger lener seg utover, særlig opp mot loft og knevegger over loftsgulv.

Det er ikke tvil om at laftekonstruksjonen har omfattende svakheter og skader. Tilstanden tilsier at det er behov for utskifting av råtne og ødelagte materialer. Rogaland fylkeskommune er av den oppfatning at dette er mulig å restaurere. Store deler av laftekonstruksjonen er i brukbar stand og er med på å vise husets historie og derfor bør bevares.

For å kunne gi dispensasjon fra fredningen må det må foreligge et særlig tilfelle. Som særlige tilfelle trekker forarbeidene til kulturminneloven fram tiltak som er nødvendige av hensyn til formålet med den enkelte fredningen, tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning og andre helt spesielle tilfeller. Rogaland fylkeskommune mener at det ikke foreligger særlig tilfelle for å tillate at laftekassen kan rives.

Etter en samlet vurdering har vi ikke innvilget dispensasjon for det omsøkte tiltaket.

Du kan klage på vedtaket

Du har rett til å klage på vedtaket. Fristen for å klage er 3 uker fra du har mottatt dette brevet. jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen stiles til Riksantikvaren som er klageinstans, men sendes til oss, gjerne på e-post til firmapost@rogfk.no. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til Riksantikvaren. De avgjør saken med endelig virkning.

Har du spørsmål?

Har du spørsmål kan du kontakte saksbehandler [Elin Taranger](mailto:Elin.Taranger@rogfk.no), 51922470, Elin.Taranger@rogfk.no

Hilsen
Lars Riese
fagleder

Elin Taranger
rådgiver

Kopi til:
RIKSANTIKVAREN
Karmøy kommune

Vedlegg:

Dette dokumentet er godkjent elektronisk. Oppgi vårt saksnr. når du svarer på brevet.